

علم أصول الفقه

١٤

٢-١٢-٩١ الحجة على النظام

دراسات الأستاذ:
مهدي الهادي الطهراني

أ. ثبات و تغییر در دین

ب. اشتراک عالم و جاهل در احکام

ج. جمع بین حکم ظاهری و واقعی

د. اجزاء

هـ. شرطیت قدرت در تکلیف

مبادی مشترک
تصدیقی

ب. اشتراک عالم و جاهل در احکام

أ. روش عقلی

ب. روش نقلی

روش اثبات اشتراک
احکام بین عالم و جاهل

ب. اشتراک عالم و جاهل در احکام

لزوم استحاله عقلی در
فرض اختصاص حکم به
عالم

اشتراک احکام بین عالم و
جاهل اقتضای طبیعت دین
نفس الامری و دین مرسل

روش عقلی

ب. اشتراک عالم و جاهل در احکام

۱. روایات وجوب

احتیاط

۲. اطلاعات ادله‌ی

احکام

روش نقلی

ب. اشتراک عالم و جاهل در احکام موقعیتی

- آیا ممکن است این احکام موقعیتی اختصاص پیدا کند به عالمین بها این ممکن است؟

ب. اشتراک عالم و جاهل در احکام موقعیتی

- یعنی اگر بحث استحاله عقلی علامه حلی را نگوییم و نگوییم استحاله عقلی دارد با فرض این اگر نگوییم استحاله عقلی دارد اگر بگوییم که محال است چه حکم موقعیتی باشد چه حکم غیر موقعیتی فرقی نمی کند اما اگر نگفتیم فرمایش علامه را و پذیرفتیم نظر آقای صدر را که می شود علم به جعل اخذ بشود در مجعول مثلاً این را پذیرفتیم این در مورد احکام موقعیتی آن وقت امکان دارد که در یک موقعیتی شارع حکم را برای خصوص عالمین قرار دهد به دلیل اینکه آن موقعیت فقط برای عالمین چنین حکمی مثلاً شرایطش را دارد امکان دارد نه اینکه این هست.

ب. اشتراک عالم و جاهل در احکام موقعیتی

- طبیعت احکام احکام جهانشمول که طبیعتشان این است که مشترک باشند و طبیعت احکام موقعیتی که تطبیق احکام جهانشمول هستند در شرایط خاص هم این است که مشترک باشند و اگر بپذیریم استدلال علامه را که عرض کردیم خالی از قوت هم نیست در آن صورت محال است مطلقاً چه در احکام موقعیتی چه در احکام جهانشمول که حکم مشروط باشد به علم به خود همان حکم.

ب. اشتراک عالم و جاهل در احکام موقعیتی

- این روش عقلی روش نقلی هم که عرض کردیم روایات مرحوم شیخ روایات احتیاط را مطرح کرده است ولی همانطور که بعضی ها اشاره کردند روایات زیادی هست که ما می توانیم از آن روایات این مطلب را به عنوان یک مدلول التزامی استفاده کنیم که احکام اختصاص به عالمین به احکام ندارد خود همین که ائمه علیهم السلام حکم را برای مردم بیان می کنند یا اینکه وقتی راوی سوال می کند حکم بیان می شود دلالت بر این مطلب می کند اگر واقعاً حکم اختصاص دارد به عالمین تا وقتی بیان نکردند اینها حکمی ندارند در حالیکه ظاهر عباراتی که هست این است که حکمی را که وجود دارد دارند بیان می کنند نه اینکه با بیانشان تازه حکم به وجود بیاید.

ب. اشتراک عالم و جاهل در احکام موقعیتی

- مطلب دوم فرمایش شهید صدر و آن اطلاقات ادله احکام ظاهر احکامی که هست اطلاقش اقتضا می کند که اینها اختصاص به عالمین به احکام نداشته باشند بنابراین اشتراک احکام بین عالم و جاهل که مورد اتفاق علمای شیعه هست می شود به روشهای مختلف و با استدلالهای گوناگون آن را ثابت کرد. این بحث تمام

بینید

